

omeniti, da naj bode podlaga poduku po tehnološkem muzeju izdana knjiga, ki obsega potrebne vzorce.

Na ta način pospeševal se je že leta 1896 po trgovski in obrtniški zbornici pilzenjski prirejeni strokovni tečaj za čevljarje. Leta 1897 dovolila se je podpora strokovnim tečajem za čevljarje v Žižkovu, Karlinu, Pragi, Budjejevici in Taboru, nadalje tečaju za mojstre in vajence, katerega je priredila celovška čevljarska zadruga, in pomočniškemu tečaju koroške čevljarske družbe v Celovcu, tečajem za krojače in mizarje, zadruge rokodelskih obrtov v Mariascheinu in tečaju slikarskega in podpornega društva v Opavi.

Razven gori omenjenih strokovnih ali popotnih tečajev namerava c. kr. trgovinsko ministrstvo obrtni popotni poduk gojiti v treh oblikah: a) splošni popotni poduk po osebah, ki so vešče v tehniki neke vrste obrtov in ki na podlagi natančnega poznavanja gospodarskih razmer svojega okraja delujejo za ustanovitev pridobninskih in gospodarskih zadrug, vpeljavo skupnega strojnega obrata in specialnega blaga, ki se lahko peča, v tem smislu že deluje nek popotni učitelj na Štajerskem; b) posebni popotni poduk po strokovnjačih (če možno obrtnikih samih) za določen obrt, zlasti poduk v delavnicah, kakor je to navadno pri strokovnih tečajih za čevljarje, in c) popotni poduk po predavanjih o predmetih malega obrta. Prošnje za namestitvev obrtnih popotnih učiteljev predlagati je c. kr. trgovinskemu ministrstvu.

Tudi na Kranjskem sta se doslej napravila dva tečaja za čevljarje, jeden v Ljubljani in jeden v Tržiču. Obiskana sta bila oba prav dobro in tudi vspehi so bili tako izvrstni, da ž njimi ni bil le učitelj Hulka, ampak tudi vsi mojstri zadovoljni. Razstavi izdelkov, vzorcev in risarij v Ljubljani in v Tržiču ste pokazali obiskovalcem, da so taki tečaji v vsakem oziru hvale vredni in da je trgovinsko ministrstvo s prireditvijo teh mnogo koristilo dotičnim obrtnikom in obrt tudi povzdignilo. Podporo so dovolili za ta tečaja deželni odbor, trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani, mestna občina Ljubljanska oziroma tovarnarji v Tržiču.

Kakor rečeno, se dajo taki tečaji prirediti tudi v drugih krajih in da so v resnici potrebni, o tem pač ne dvomi nihče, kdor pozna količkaj rokodelske razmere v naši deželi. Kjer se torej obrtniki za take tečaje zanimajo, koder je dosti rokodelcev, ki bi se tacega tečaja udeležili, tam naj se obrnejo do gospoda cesarskega svetnika Ivana Murnika v Ljubljani ki jim pojde rad na roko, da dosežejo svoj namen.

Kmetijstvo.

Pred zimo v sadnem vrtu.

Sadjarstvo napreduje pri nas že prav lepo. Neovrgljiv dokaz za to je obilna množina sadnega drevja, katero se leto za letom povsod zasaja. Mogoče je, da to drevje pri marsikaterem gospodarju ne bo tako raslo in uspevalo, kakor si to želi in pričakuje. Vzrok tega je, da še marsikateri sicer prav marljivi gospodar ni prav varen pravilnega ravnanja s sadnim drevjem. Dosti je še taci, kateri sicer z veseljem in tudi kolikor toliko pravilno vsade sadno drevo, potem ga pa prepuste samemu sebi, češ, vsadil sem te, zdaj pa rasti čvrsto in rodi prej ko mogoče. Dosti je torej taci gospodarjev, kateri ne posvečujejo vsajenemu sadnemu drevju tiste pozornosti, tiste skrbi in tistega dela, katerega zahteva, in tako se dogaja, da se ž njim ne doseže tistega gospodarskega smotra, katerega bi se doseči moralo.

Pred vsem se mora vsako mlado drevesce pravilno porezati, da ga v zimskem času viharji ne omajajo ali še celo ne polomijo, posebno pa še zato, da tudi sneg kaj tacega ne stori.

Poveže se pa sadno drevo najhitreje in praktičnejše tako-le: Na tisti strani deble, od katere vladajoči, to je v dotičnem kraju navadni veter brije, napravi se z železnim kolom kako dobro ped od debla proč v zemljo 40—50 centimetrov globoko luknjo. V to lukno zabije se potem dovolj raven kol, bodisi že jelov ali kakršni si bodi, samo da je raven in dovolj močan.

Kol sme samo do krone drevesa segati, ne pa v krono. Zato se mora kol tikoma pod krono, to je pod prvimi vejami pošev odžagati. K tako v tla zabitemu kolu priveže se pa dravesno deblo najhitreje ter najcenejše in torej gotovo v vsakem obziru najpraktičnejše tako-le:

Napravi se iz trdne ržene slame povezel, kakršnega se napravlja za povezanje snopja na njivi, le trdnejši in čednejši mora biti. Tak povezel oveže se enkrat okoli debla in to za kako dobro ped pod vrhom kola. Na to se ovrže, to je, osuče se povezel dva do trikrat samega okoli sebe nad deblom in kolom. Končno ovrže se ga prav trdno še enkrat okolo kola, obadva konca se zvijeta v kito in to se poveže malo ped nižje pod mestom kjer se je povezel bil okolu kola ovržen, z vrbovo šibo prav trdno h kolu. Taka veznja je v vsakem obziru tako primerna, da bolj biti ne more in čedna je tudi.

Drugo delo, katero se mora pri vsakem mladem sadnem drevesu pred zimo izvršiti, je to, da se njegovo deblo pred poškodbo po zajcih zavaruje. To se stori s tem, da se napravi prav gosto mazilo iz ilovice, apna, kravjeka, volovske krvi ter človeškega blata.

Brez poslednjega je mazilo, kakor obila izkušnja uči, le malo ali kar nič vredno. S tem mazilom se mora

deblo drevesa prav na debelo od tal pa do krone nama-
zati in to pri lepem, suhem ter toplem vremenu, da se
mazilo na debelu posuši. Ako že zmrzuje, ne velja ta ma-
žnja nič, ker vsled zmrznenja zopet odpade. Ako bi prvo
mažnjo dež in burja sprala z debel, treba jo je ponoviti.

Tretje delo, katero se mora še pred zimo pri mla-
dem sadnem drevju izvršiti, je to, da se vsaj en meter
na okoli debela zemljo prekoplje ali prelopati, ter da se
tako napravljeno drevesno šipo z gnojem, katerega se
tudi čez zimo ležati pusti, na spomlad pa odstrani ali
pa tudi prekoplje, toda plitvo, da ne pride do korenin.
Ta dela ne opustite torej gospodarji pred zimo še pri
mladem sadnem drevju izvršiti.

Vsak, za sadjarstvo vneti gospodar naj pa tudi ne
opusti krmljenja ptičkov, posebno senic v zimskem času
kajti one snice bodo strebile sadno drevje zalega škod-
ljivih mrčesov.

Izvirni dopisi.

Iz Št. Jerneja na Dolenjskem se nam piše; Tu-
kajšnji naš rojak, g. Jože Hudaklin, podobar v Št. Jer-
neju, je izumil in naredil nove vrste meh za žveplanje
grozdja proti plesnobi. Stvar se mu je sponesla tako
dobro, da se smelo trdi. Ta meh je najboljši izmed vseh,
kar se jih v tej okolici pozna do sedaj, v vseh ozirih,
bodisi za uspešno delo ali natančno razprženje žvepla.
Če tudi je g. Hudaklin sam ta meh za sebe naredil —
ni stvar ostala tajna. Vsi marljivi vinogradniki so takoj
spoznali stvar, in dotičnika nagovorili, da naj dalje dela
in razširja med občinstvo zares dobro stvar, kar se je
tudi zgodilo. Začel je v večjem številu stvar izdelavati;
vinogradniki tukajšnjega kraja pa prav pridno segajo po
njih. Naj bi pa v stvari tudi drugi oddaljeni vinograd-
niki zvedeli, katerim je letos plesnoba obilo grozdja uni-
čila, ki si niso imeli skušnje niti znali pomagati, mogoče
da mi bode kdo hvaležen iz med bralci cenj. „Novic“, ko
mu odprem pot do priprave, s katero se v prihodnjem
letu lahko proti stavi uničujočim plesnobam po svojih
vinogradih, pri vsem tem pa se bode podpirala domača
vsega priporočila vredna stvar in odvrnila ptuja konku-
renca z domačim debrim in trpežnim delom.

Novice.

— Osebnosti. Finančni tajnik v Ljubljani gospod
Ferdinand Avian je imenovan finančnim svetnikom. — Ka-
tehet g. Ivan Vreže v Mariboru je imenovan stalnim profe-
sorjem na ondodnem učiteljskem. — Sodni pristav v Novem
mestu g. dr. A. Rogina je imenovan okr. sodnikom v
Kranjski gori. — Okrožni zdravnik v Ljubljani g. dr. Peter
Košenina je imenovan zdravnikom tobačne tovarne.

— Cesarjev dar. Za popravo podružnične cerkve na
Krvavčjem Vrhu je podaril cesar 200 gld.

— Častno svetinjo za štiridesetletno službovanje je
dobil prošt nemškega viteškega reda in župnik v Metliki gosp.
Fran Dovgan.

— Promocija. Dne 5. t. m. je bil na graškem vse-
učilišču promoviran doktorjem medicine g. Matija Hočev ar
iz Velikih Lašč.

— Izpred ljubljanskega porotnega sodišča. V po-
nedeljek je bil obsojen Feliks Slabina iz Ljubljane zaradi ro-
parskega napada in tatvine na 6 let v ječo, Jurij Wiek iz
Gornje Avstrije pa radi tatvine na 6 let. V torek sta bila
opravičena Ivana Žvan iz Srednje vasi hudodelstva detomora
in Egidij do Leonardo hudodelstva goljufije.

— Bolnica v Krškem, katero je ustanovila gospa
Hotschevarjeva, je bila 30. novembra slovesno blagoslovljena.

— Nov odvetnik v Ljubljani. Gospod dr. Karol
Triller, odvetnik v Tolminu, se preseli marca meseca pri-
hodnjega leta v Ljubljano.

— Kardinal dr. Missia je dne 5. t. m. v spremstvu
prošta dr. Elberta, kanonika barona Perja in svojega tajnika
Zampara odpotoval v Rim, kjer prejme 14. t. m. v javni
konzertoriji iz rok svetega očeta kardinalski klobuk.

— Kočevskega premoga se izvozi sedaj po dvajset
vagonov na dan. Novih premogovih žil iščejo sedaj v kočevski,
trebanjski in žužemberški okolici.

— Velikovsko »Narodno Šolo«, ki jo vzdržuje
družba sv. Cirila in Metoda, obiskuje letos 45 dečkov in 119
deklic. Šola šteje tri razrede.

— Vseslovenski delavski shod v Ljubljani se ne
bo vršil o Božiču, kakor je bilo prvotno naznanjeno, nego 6.
in 7. januarja prihodnjega leta.

— Shodi. Slovensko katoliško društvo za radovljiški
okraj je imelo 26. m. m. na Bledu shod, na katerem sta go-
vorila državni poslanec Krek in deželni poslanec Ažnan.

— Shod avstrijskih krščansko-socijalnih delav-
skih društev se je vršil 3. t. m. na Dunaju. Udeležili so
se ga tudi trije zastopniki slovenskih krščanskih socialistov
pod vodstvom dr. Kreka kar pa se z različnih strani graja.

— Tiskovna svoboda v Celju je taka, da se je
Bog usmili. „Domovina“ je kar zapored konfiskovana, zad-
njič pa je bila konfiskovana tudi vsa naklada ilustriranega
narodnega koledarja. Poslanci so se sicer že pritožili potom
interpelacije proti čudnemu postopanju celjskega državnega
pravdnikstva, ali to nič ne pomaga. Sicer pa preponižne inter-
pelacije nikomur ne imponirajo.

— Vseučilišče v Gradcu je prava trdnjava najstru-
pnejšega Schönererijanstva, Nedavno tega si je profesor Rost-
horn dovolil, žaliti vse nenemške akademike, kmalu na to
pa sta imela rektor vseučilišča profesor Riestler in rektor
tehnike profesor Emich na komersu nemških dijakov skrajno
izzivajoče govore. Slovenski poslanci pa radi tega niso inter-
pelirali.

— Kuga Te dni je prisopihal v tržaško luko oku-
ženi parnik „Berenice“ Brez pretiravanja se sme reči,
da bi stvar lahko postala usodepolna toliko za mesto tržaško,
kakor i za kranjsko deželo, ako bi se količkaj kršila pre-
vidnost pri izkrcavanju ljudij in blaga. Kaj nameravajo ukre-
niti oblasti v tem pogledu, se še ne ve, vendar ne smemo
pričakovati, da se bode najenergičneje postopalo v preprečenje
velike nesreče prenosa kuge v tržaško mesto. In tu bi bila
pravcato ognjišče za kugo! Kajti v Trstu je — zlasti ondi v
starem mestu in revniških predmestjih — toliko nesnage po
hišah, da bi se epidemija po bliskovo širila, zanešana enkrat
tja in potem adijo Trst! Da je sedanji čas tudi najugodniši
za širjenje kuge, kakor splošno vse kužne glive poginejo v
solnčni svitlobi in gorkoti dočim jih tema in hlad še le prav